

WAT TE DOEN ALS JIJ MET DEZE REISTREND IN AANRAKING KOMT?

WANDELEN MET LEEUWEN

In Zuidelijk Afrika zijn steeds meer ranches te vinden met leeuwen in gevangenschap. Veel van deze boerderijen of 'leeuwenparken' bieden toeristische activiteiten aan met welpjes – je kunt bijvoorbeeld met ze 'knuffelen' of wandelen. Dierenbeschermingsorganisaties zijn faliekant tegen. Zo stellig is Columbus niet. De reden? We zijn er achter gekomen dat er vele kanten zitten aan het fenomeen 'wandelen met leeuwen'. We gingen in gesprek met Valentin Gruener, de leeuwenverzorger uit de reportage op de voorgaande pagina's. Ook vroegen we de mening van Simone Eckhardt van SPOTS, een Nederlandse stichting die zich inzet voor de bescherming van bedreigde kattenachtigen in het wild. Zodat jij voor jezelf een bewuste afweging kunt maken.

Ranches met leeuwen in gevangenschap. Kan dat überhaupt wel?

Valentin 'In Zuidelijk Afrika zijn veel ranches of boerderijen die roofdieren verzorgen en het is moeilijk te zeggen welke oprecht aan natuurbehoud doen en welke niet. Maar elke boerderij die leeuwenwelpjes en andere roofdieren fokt, toeristen uitnodigt en claimt de leeuwen weer in de wildernis uit te zetten, moet je in twijfel trekken. Ga maar na, wat voor zin heeft het om leeuwen door mensen op te laten voeden en ze vervolgens in de natuur los te laten? Deze leeuwen zullen geen angst of respect hebben voor mensen. Maar belangrijker, we zouden onze natuurbehoudinitiatieven veel meer moeten richten op *wilde* leeuwen en het feit dat deze in groten getale worden gedood. Om redenen die gemakkelijk voorkomen kunnen worden. Het probleem is als volgt: omdat het leef- en jachtgebied van leeuwen in Afrika steeds kleiner wordt, zoekt een groeiend aantal zijn toevlucht op het land van veeboeren. Honderden van die leeuwen worden elk jaar doodgeschoten. Maar zij hadden gemakkelijk gevangengenomen kunnen worden en weer in het wild worden uitgezet. Dit zijn wilde dieren die niet gewend zijn aan mensen, maar we doden ze omdat we niet weten wat we met ze aan moeten.'

Simone 'Als je het hebt over ranches zoals beschreven in de Columbus-reportage zijn de bedoelingen natuurlijk zuiver. Leeuwen breken uit, boeren dreigen ze dood te schieten dus wat moet je anders dan ze opvangen. Anderzijds creëer je dan ook een opvangcentrum. Dit heeft niets met de bescherming van wilde leeuwen te maken. Valentin en zijn collega's willen proberen de leeuwen terug te plaatsen in het wild, maar er lijkt geen plan te zijn. En dan is dit een afgesloten weg. Met andere woorden, je zit nu met een heleboel leeuwen die niet meer kunnen terugkeren. Je neemt ook het probleem – intolerante boeren en gebrek aan leefgebied voor leeuwen – niet weg. Sterker nog, de boeren vinden het vaak wel prettig als zij niet langer een leeuw hoeven te doden en kunnen bellen om er gemakkelijk van af te komen. Zo voelen zij zich toch nog een beetje goed en zijn ze van het probleem af.'

Valentin Gruener, Modisa Wildlife Project

De ranch zit nu met een probleem van leeuwen die niet uit te plaatsen zijn (want wie wil ze), moet de leeuwen eten geven en dus op de een of andere manier geld daarvoor binnenhalen. Zo ontstaat opeens een bedrijf dat fondsen werft voor dieren die niets meer bijdragen aan de overleving van hun wilde soortgenoten. Natuurbescherming in onze ogen gaat over bescherming van dieren in het wild. Dieren in gevangenschap hebben hier weinig mee te maken, hoe sympathiek de achterliggende gedachte ook kan zijn.'

Hoe voorkomen we dat de leeuw uitsterft?

Valentin 'Om het aantal leeuwen weer toe te laten nemen moeten we ze meer leefruimte geven. En leeuwen die reeds gevangen zijn genomen, zouden in privéwildparken met goede hekken, waar nog geen andere leeuwen rondlopen, moeten worden uitgezet. Wij zijn op zoek naar zulke locaties voor veel van onze leeuwen. We hopen fondsen te werven om hekken rondom ons grondgebied te zetten zodat we sommige leeuwen daar vrij kunnen laten. Sirga, het kleine leeuwenwelpje dat ik eigenhandig heb opgevoed [zie de reportage op de voorgaande pagina's, red.] zou daar ook tussen zitten. We zouden alles goed kunnen monitoren en niemand komt het gebied in zonder dat wij daar van af weten. Het hekwerk zal ongeveer een half miljoen dollar kosten, maar de financiering is nog lang niet rond. Voorlopig zitten de leeuwen die we hebben opgevangen nog in een relatief klein omheind gebied, maar dienen ze in ieder geval als educatieve ambassadeurs voor hun wilde soortgenoten. Als we voorzichtig handelen, kunnen we dankzij hen een bijdrage leveren aan het behoud van de leeuw.'

Simone Eckhardt, Stichting SPOTS

Simone 'Allereerst moet er in landen zoals Nederland bewustzijn komen. Het is bij heel veel mensen onbekend dat de leeuw met uitsterven wordt bedreigd. Als mensen het weten, kunnen ze bijvoorbeeld betere keuzes maken over hun reisplannen in Afrika. Ze kunnen bijvoorbeeld kiezen om projecten te bezoeken die iets doen voor de leeuwen in het wild. Dat is wat wij in Nederland

Foto links: Valentin Gruener met Sirga, een verstoten leeuwewelp die hij helpt op te voeden op het land van de Grassland Bushman Lodge, www.grasslandlodge.com. Zoals beschreven op de vorige pagina's, worden op deze ranch leeuwen opgevangen die anders waren doodgeschoten door boeren in het Ghanzi-district. Dit gebied is het centrum van de Botswaanse veeteelt, maar kampt steeds meer met leeuwen die vanuit het naburige Central Kalahari Game Reserve binnendringen. Valentin probeert ook middels zijn eigen Modisa Wildlife Project een bijdrage te leveren aan het behoud van de leeuw, www.modisa.org

‘Leeuwen zijn er niet om door mensen geknuffeld te worden’

kunnen doen. Stichtingen die zich inzetten voor de leeuw zullen ter plekke moeten gaan werken aan oplossingen. In Namibië bijvoorbeeld zijn er veel zwarte boeren die last hebben van uitbrekende of migrerende leeuwen. Deze boeren hebben vaak land gekregen van de regering maar hebben weinig ervaring met veeteelt. Vee loopt los rond. Door voor de boeren betere veekralen te bouwen, waarin ze vee kunnen opsluiten in de avond, en door hen educatie te geven, kan veeverlies aanzienlijk worden verminderd. Praktische oplossingen en educatie ter plekke zijn dus belangrijk. Er zal gesproken moeten worden met de regering over betere beschermingsmaatregelen en er moet grond opzij gezet worden voor corridors: land tussen natuurparken en veeteeltgebied. Mogelijke gespreksonderwerpen met de regering zijn compensatieregelingen of bevordering van het toerisme zodat leeuwen een ‘waarde’ krijgen. Ook kunnen er meer natuurparken worden gecreëerd waar leeuwen worden beschermd.’

Wat moet er met al die foute ‘knuffelfarms’ gebeuren?

Valentin ‘Op de boerderij waar ik eerder werkte, zijn de leeuwen niet meer dan een attractie die toeristendollars genereert. Ik sta achter campagnes tegen zulke boerderijen, maar we moeten ook weer niet te snel oordelen. De werkelijkheid is vaak complexer. Het zou een enorme blunder zijn om alle boerderijen die roofdieren in gevangenschap houden te verbieden. Sommige boerderijen hebben goede bedoelingen, andere zijn enkel op geld uit, maar feit is dat al hun leeuwen zullen sterven als actievoerders hun zin krijgen en deze ranches worden verboden. Er zijn op dit moment namelijk geen andere plekken om die dieren onder te brengen. Er leven nog maar twintigduizend leeuwen in Afrika en we moeten zo veel mogelijk daarvan in leven houden, zelfs als dat betekent dat ze voorlopig op twijfelachtige plekken zijn ondergebracht. Geen enkele dierenbeschermingsorganisatie heeft een antwoord op de vraag waar we de leeuwen moeten laten als de ranches en ‘leeuwenparken’ plotsklaps worden opgeheven.’

Simone ‘Plaatsen waar dieren bewust commercieel worden gefokt en geëxploiteerd met geen enkele waarde voor natuurbescherming, dat zijn in onze ogen ‘knuffelfarms’. Die zouden door toeristen en vrijwilligers vermeden moeten worden. Zonder

vraag geen aanbod. Als er geen mensen meer naar ‘knuffelfarms’ gaan, zullen ze ophouden te bestaan.’

Wat kun je als reiziger doen?

Valentin ‘Reizigers zouden zich beter moeten inlichten over wilde dieren. We laten ons te vaak alleen leiden door emotie. Campagnes die op ons gevoel spelen kunnen gevolgen hebben waar niemand op uit is en die meer kwaad dan goed doen. Een voorbeeld is het verbod op de commerciële jacht op leeuwen in Botswana. Dat verbod kwam er alleen omdat buitenlandse dierenbeschermingsorganisaties daarvoor actie hadden gevoerd en de Botswaanse overheid bang was inkomsten te verliezen. Welnu, sinds dat verbod is het aantal leeuwen hier met 20 tot 25 procent afgenomen. Veeboeren hebben nu namelijk geen enkele reden meer om leeuwen die hun land binnendringen in leven te laten. Toen er nog wel op leeuwen gejaagd mocht worden, konden veeboeren honderdduizenden euro’s verdienen als er een leeuw op hun land rondliep. Dat maakte het verlies van vee ruimschoots goed. Maar nu worden er meer leeuwen dan ooit doodgeschoten. En dierenliefhebbers en de buitenlandse media ondertussen maar de natuurbehoudinitiatieven van Botswana loven! Ik wil niet zeggen dat ik voor commerciële jacht ben – ik vind het afgrijselijk – maar ik ben ervan overtuigd dat het verbod een grote fout was.’

Simone ‘Als reiziger dien je plaatsen te vermijden waar altijd jonge welpen zijn waarmee je kunt knuffelen of wandelen. Kies plaatsen die iets doen aan natuurbescherming. Bij natuurbescherming gaat het juist om de dieren in het wild en dus vind je hier geen jonge welpen die voor commerciële doeleinden worden gefokt. Wellicht minder ‘sexy’ omdat je dan niet met een leeuwewelp kunt knuffelen of wandelen, maar wel zo natuurlijk. Leeuwen zijn er niet om door mensen geknuffeld te worden. Het zijn wilde dieren. Verder kun je, als je via een reisorganisatie een aanbod krijgt voor dit soort knuffelfarms, een mail sturen met de vraag of zij dit niet langer willen aanbieden. *Last but not least*, jij kunt als reiziger en/of vrijwilliger een ambassadeur zijn. Vertel je omgeving over knuffelfarms en waarom deze niets bijdragen aan natuurbescherming. En leg uit dat de leeuw met uitsterven wordt bedreigd. De eerste stap is altijd bewustzijn.’